

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

Programma Nr. 5-03/2
ietekmes uz vidi novērtējumam derīgā izrakteņa (sapropeļa) ieguvei Bižas ezerā, Andrupenes pagastā, Dagdas novadā

Derīga līdz 2024. gada 28. martam

Programma izdota SIA "AINAVA GG" (reģ. Nr. 41503063244), adrese: Dagdas novads, Svariņu pagasts, Kromaniški, "Rītausmas", LV-5698, e-pasta adrese: guntis@rgg.lv (turpmāk - Ierosinātāja).

Programma izstrādāta saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk - Novērtējuma likums) 16. pantu, 17.panta pirmo prim daļu un Ministru kabineta 2015. gada 13. janvāra noteikumu Nr. 18 „Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību” (turpmāk - Novērtējuma noteikumi Nr.18) IV sadaļas prasībām, pamatojoties uz Ierosinātājas 2019. gada 21. februāra iesniegumu, ar kuru pieprasīta programma ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanai, 2019. gada 21. marta iesniegumu, ar kuru iesniegti sākotnējās sabiedriskās apspriešanas materiāli, kā arī sākotnējās sabiedriskās apspriešanas rezultātiem. Programmā ietvertas prasības Ziņojumā sniedzamās informācijas apjomam un detalizācijas pakāpei, kā arī ietekmes novērtējuma turpmākai veikšanai nepieciešamo pētījumu un organizatorisko pasākumu kopumam.

I. Ietekmes uz vidi novērtējuma objekts un sākotnējās sabiedriskās apspriešanas rezultāts:

1. Ietekmes uz vidi novērtējuma objekts ir derīgā izrakteņa (sapropeļa) ieguve (turpmāk – Paredzētā darbība) Dagdas novadā, Andrupenes pagastā, Bižas ezerā (kadastra Nr. 60420030142), kā arī Paredzētās darbības realizācijas nodrošināšanai plānots izmantot arī zemes īpašumus ar kadastra apzīmējumu 60420030018 un kadastra apzīmējumu 760420030017¹ (turpmāk kopā saukta – Darbības vieta). Bižas ezera īpašnieks ir fiziska persona².
2. Darbības vieta atrodas valsts nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, kas ir arī Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorija (*Natura 2000*), - Rāznas nacionālā parka (turpmāk - *Natura 2000* teritorija) neitrālajā zonā. Atbilstoši Ministru kabineta 2007. gada 26. jūnija noteikumos Nr. 447 “*Rāznas nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi*” 10. punktā noteiktajam “*Bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas aizliegts jebkādā veidā būtiski pārveidot nacionālā parka teritorijā esošo dabisko virszemes ūdensobjektu (ezeru, upju un strautu) grunts reljefu, veidot mākslīgas salas, kā arī būvēt un*

¹ Zemes īpašums ar kadastra apzīmējumu 60420030018 un zemes īpašums ar kadastra apzīmējumu 760420030017, saskaņā ar kadastrs.lv, pieder juridiskai personai. Iesniegumam pievienots nodomu protokols starp Ierosinātāju un SIA “*BEVERĪNAS ĪPAŠUMI*”.

² Iesniegumam pievienots nodomu protokols starp Ierosinātāju un Bižas ezera īpašnieku.

izvietot peldošas konstrukcijas (izņemot laivu piestātnes un citas būves, kas paredzētas teritorijas plānojumā)”, līdz ar to konkrēto darbību veikšanai ir nepieciešama arī Dabas aizsardzības pārvaldes atļauja.

3. Bižas ezera kopējā platība ir 173,6 ha, vidējais dziļums 1,1 m, maksimālais dziļums 2,5 m. Tas ir caurteces ezers ar ūdens apmaiņas periodu – 0,28 gadi. Ezerā ietek Olusņica no Oloveca ezera, astoņi nelieli grāvji un strauti. No ezera iztek upe Balda.
4. Atbilstoši Ierosinātājais sniegtajai informācijai, izpētē, kas veikta 2000. gadā, noteikts, ka Bižas ezerā ir ~6.5 milj.m³ sapropeļa. Bižas ezerā konstatētas divu veidu sapropeļa klases O (za – al)³ un K (sk)⁴. Sapropeļa ieguves apjomi tiks precizēti pēc izpētes (plānota 2019. gada 1. pusgadā) rezultātu apkopošanas. Pašlaik prognozēts, ka vienā sezonā varētu iegūt ~1000 m³ sapropeļa. Sapropeļa ieguve plānota ar atsūkņēšanas metodi (aptuveni divus mēnešus gadā). Sapropeļi paredzēts nogādāt uz krastu, kur to paredzēts iepildīt polipropilēna ģeotekstila maisos dehidratācijai. Dehidratācijas procesa ilgums prognozēts aptuveni sešus līdz astoņus mēnešus. Sapropeļa maisu izvietošana plānota zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 60420030018, kas pieder uzņēmumam SIA “Beverīnas īpašumi”. Nākotnē var tikt izvērtēta iespēja izbūvēt angāra tipa noliktavu sapropeļa produkta uzglabāšanai un dažāda veida fasēšanai. Angāra iespējamā izveide tiek vērtēta zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 60420030017, kur iespējama arī elektrības pieslēguma izveide.
5. Paziņojums par Paredzēto darbību tika publicēts 2019. gada 15. februāra laikrakstā „Ezerzeme” Nr. 11 (9271), ievietots tīmekļa vietnēs <http://www.dagda.lv/>, <http://bit.ly/bizasezers> un www.vpvb.gov.lv. Atbilstoši Ierosinātājais 2019. gada 21. marta vēstulē Nr. 31-03/19 sniegtajai informācijai – par Paredzēto darbību individuāli informēti tie nekustamo īpašumu īpašnieki (valdītāji), kuru nekustamie īpašumi robežojas ar Darbības vietu. Paredzētās darbības IVN sākotnējā sabiedriskās apspriešanas sanāksme klātienē notika 2019. gada 26. februārī plkst. 17:00. Andrupenes pagasta Tautas namā (Ezernieku iela 1, Andrupene, Andrupenes pagasts, Dagdas novads). Saskaņā ar protokolu sabiedriskās apspriešanas sanāksmē piedalījās 13 interesenti. Sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmes dalībnieki interesējās par Paredzētās darbības rezultātā iespējamo ūdeņu piesārņojumu un pasākumiem tā mazināšanai, par sapropeļa ieguvi Latvijā, par plānotajiem sapropeļa ieguves apjomiem un iespējamo izmantošanu un citiem jautājumiem, kas saistīti ar sapropeļa ieguves tehnoloģiju un iespējamām ietekmēm. Paredzētās darbības IVN sākotnējās sabiedriskās apspriešanas laikā Birojs nesaņēma iesniegumus par Paredzēto darbību.
6. IVN Paredzētajai darbībai tika piemērots 2019. gada 11. janvārī ar Biroja lēmumu Nr. 5-02/2 „Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”. Paredzētās darbības sākotnējā sabiedriskā apspriešana noslēdzās 2019. gada 8. martā.

II. Vispārējās prasības ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma sagatavošanai:

1. Prasības Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – IVN) ziņojuma (turpmāk – Ziņojums) sagatavošanai nosaka Novērtējuma likuma 17. panta trešā daļa un Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikums, kurā izvērtēti norādīts, kāda informācija un novērtējums Ziņojumā ir jāiekļauj. Tādēļ Birojs atkārtoti minētās prasības neuzskaita, bet norāda, ka Ziņojums jā sagatavo atbilstoši Novērtējuma likuma 17. panta trešās daļas un Novērtējuma noteikumu Nr.18 2. pielikuma prasībām, cik iespējams, to strukturējot atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2. pielikumam.

³ O (za –al) - organogēns zaļajgu – zilaļgu sapropelis.

⁴ K (sk) - karbonātu smilšaini – kaļķains sapropelis.

2. Ņemot vērā, ka Darbības vieta atrodas *Natura 2000* teritorijā, ietekmes uz *Natura 2000* teritoriju novērtējums veicams atbilstoši Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumu Nr.300 "*Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)*" (turpmāk tekstā - MK noteikumi Nr. 300) 9. punkta prasībām.
3. Ievērojot Novērtējuma likuma 16. panta pirmajā daļā noteikto, Birojs ar šo programmu tikai papildina no ārējiem normatīvajiem aktiem jau izrietošos nosacījumus Ziņojumā sniedzamās informācijas apjomam, precizējot, kāda veida informācijai un novērtējumam pievēršama īpaša uzmanība, ņemot vērā Paredzētās darbības un Darbības vietas specifiku.
4. Ziņojuma sagatavošanai Birojs noteic šādas vispārējās prasības:
 - 4.1. Ziņojumā jādefinē un jāpamato izpētes teritorijas robežas, kas ietver Darbības vietu un Paredzētās darbības iespējamās ietekmes zonu. Izpētes teritorijai jāaptver gan Bižas ezera platība, gan teritorija sapropeļa maisu izvietojumam un angāra izbūvei, kā arī piebraukšanas iespējas un plānotais transportēšanas maršruts, ņemot vērā lokālos apstākļus, kā arī dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijas (un ēkas).
 - 4.2. Ziņojumam jāsaturs esošās un plānotās situācijas attēlojums kartogrāfiski, piemēram, esošās situācijas un plānotās situācijas plāns, kur savstarpēji salīdzināmā atbilstošā mērogā atspoguļota esošā situācija un plānotā situācija Darbības vietā un Paredzētās darbības ietekmes zonā. Kartogrāfiskajos materiālos jāattēlo tehnoloģiskā laukuma izvietojums (arī sapropeļa dehidratācijai un uzglabāšanai nepieciešamās teritorijas), papildus nepieciešamos pagaidu un pastāvīgos objektus (būves, ēkas, infrastruktūru, inženierkomunikācijas u.c. objektus (ja tādi paredzēti), teritorijas, kurās netiks veikta Paredzētā darbība dažādu aprobežojumu (piemēram, aizsargjoslu) dēļ, plānotie piebraukšanas un derīgā materiāla izvešanas ceļi, Rāznas nacionālā parka zonējums, īpaši aizsargājamās sugas un biotopi, mikroliegumi, u.c. nozīmīga informācija, kas ļauj pārskatāmi vizuāli uztvert, kādas pārmaiņas un kurā vietā ar Paredzēto darbību sagaidāmas.
 - 4.3. Paredzētās darbības alternatīvu vērtējums jāveic vienlīdz detālā pakāpē, kā to paredz Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 8.punkts.
 - 4.4. Ziņojumā ietveramo ietekmju uz vidi novērtējumu veic speciālisti ar augstāko akadēmisko vai profesionālo izglītību, vēlams atbilstošā dabas zinātnes un inženierzinātnes izglītības tematiskajā jomā. Ziņojumā jāietver to speciālistu saraksts (norādot izglītību), kuri sagatavojuši attiecīgo Paredzētās darbības ietekmju vērtējumu. Ja speciālisti ir sagatavojuši atzinumus, tie jāpievieno Ziņojumam.
 - 4.5. Visiem Ziņojumam pievienotajiem dokumentiem, tajā skaitā speciālistu vai ekspertu atzinumiem un citiem dokumentiem, jābūt parakstītiem un noformētiem normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Ja dokumenta oriģināls bijis sagatavots elektroniski, tā papīra atvasinājumam (norakstam) jābūt noformētam atbilstoši *Elektronisko dokumentu likumam* un jāsaturs informācija par elektronisko parakstu un tā laika zīmogu.
 - 4.6. Lai uzlabotu Ziņojuma uztveramību, Ziņojumam nepieciešams sagatavot arī īsu ievadu, kurā ietver koncentrētu Paredzētās darbības, Darbības vietas un tās galveno raksturlielumu aprakstu, tostarp informāciju par Paredzētās darbības alternatīvām, galvenajiem ietekmju novērtējuma secinājumiem un plānotajiem Paredzētās darbības realizācijas termiņiem.
 - 4.7. Sagatavojot Ziņojumu, jāņem vērā iespējamās faktisko un tiesisko apstākļu izmaiņas, tostarp izmaiņas normatīvajos aktos, kas regulē IVN un atsevišķu ietekmes aspektu novērtējumu.

III. Institūcijas un organizācijas, ar kurām nepieciešams konsultēties Ziņojuma izstrādes laikā vai kurām iesniedzams Ziņojums:

1. Ņemot vērā, ka Darbības vieta atrodas Natura 2000 teritorijā, Ziņojuma izstrādāšanas laikā jākonsultējas ar Dabas aizsardzības pārvaldi (turpmāk - DAP), tajā skaitā par plānotajiem risinājumiem un Ziņojumā iekļaujamās informācijas saturu, dabas vērtību saglabāšanas aspektā.
2. Ziņojums jāiesniedz DAP, Valsts vides dienesta Daugavpils reģionālajā vides pārvaldē un Dagdas novada pašvaldībā priekšlikumu saņemšanai ziņojuma pilnveidošanai.

IV. Prasības novērtēšanas un pētījumu kopumam, kas jāietver Ziņojumā:

1. Paredzētās darbības vietas un paredzētās darbības raksturojums.

- 1.1. Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 1. un 2.punktā noteikto prasību izpildei Birojs precizējošus nosacījumus neizvirza.
- 1.2. Sniedzot informāciju par Darbības vietu atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 3.punktam, norādāma arī pamatinformācija par Bižas ezerā esošajiem derīgo izraktenū krājumiem, to kategorija, iegulas raksturojums, derīgā izraktenū kvalitāte un tā izmantošanas iespējas.
- 1.3. Vērtējot teritorijas piemērotību Paredzētās darbības veikšanai, ņem vērā Rāznas nacionālā parka likumā, Ministru kabineta 2007. gada 26. jūnija noteikumos Nr. 447 "*Rāznas nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi*", Rāznas nacionālā parka dabas aizsardzības plānā noteikto.
- 1.4. Definējot Paredzētās darbības alternatīvas atbilstoši Paredzētās darbības veidam un specifikai (Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 4. punkts), izsver arī alternatīvas Paredzētās darbības apjomam un objektu izvietojumam Darbības vietā, cik iespējams izsver sapropeļa ieguves tehnoloģiskās un transportēšanas maršrutu alternatīvas, kas rada mazāku ietekmi uz dabas vērtībām un dzīvojamās teritorijās.
- 1.5. Sniedzot informāciju atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 5.1.punktam (Paredzētās darbības un tās alternatīvu fizikālo raksturlielumu apraksts, zemes izmantošanas prasības būvniecības un ekspluatācijas laikā), citu starpā ievērojami arī šādi nosacījumi:
 - 1.5.1. Raksturojot visus plānotos un nepieciešamos darbus un to secību, ņem vērā, ka šim raksturojumam jāaptver gan teritorijas sagatavošana, gan derīgā izraktenū ieguve, gan teritoriju apsaimniekošana laikā, kad derīgā izraktenū ieguve netiek veikta.
 - 1.5.2. Novērtē Paredzētās darbības nodrošināšanai nepieciešamo infrastruktūras objektu un inženierkomunikāciju pieejamību, sniedz to tehniskā stāvokļa novērtējumu un raksturo to iespējamo izmantošanu. Ar teritorijas sagatavošanu, būvniecību, infrastruktūras izveidi vai pārveidi saistīto darbu raksturojums (ja tādi nepieciešami), tajā skaitā Paredzētās darbības nodrošināšanai nepieciešamo objektu izbūves darbu apraksts, plānoto objektu skaits un veidi, to izvietojuma nosacījumi, secība un plānotie termiņi (ja tādi paredzēti), ņemot vērā, ka Paredzētās darbības realizācija plānota īpaši aizsargājamā dabas teritorijā.
 - 1.5.3. Sniedz informāciju par iespējamajiem limitējošajiem vai ierobežojošiem faktoriem, identificējot iespējamās problēmsituācijas, kam Paredzētās darbības realizācijas gadījumā rodami risinājumi, kā arī nepieciešamajiem organizatoriskajiem un inženiertehniskajiem ietekmju samazināšanas pasākumiem. Nepieciešamības gadījumā ietverami nosacījumi atsevišķu darbību veikšanas ierobežošanai.

- 1.5.4. Sniedz informāciju par Darbības vietas teritorijas norobežošanas un uzraudzības nepieciešamību un nosacījumiem.
- 1.5.5. Aprēķina un norāda kopējo zemes platību, kurai tiks veikta līdzšinējās izmantošanas un/vai zemes lietojuma veida maiņa.
- 1.6. Papildus Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 5.2. punktā jau noteiktajam Birojs noteic, ka īpaša uzmanība pievēršama sekojošiem jautājumiem:
 - 1.6.1. Raksturojot derīgā izrakteņa ieguvi – sniedz informāciju par plānotajiem sapropeļa ieguves apjomiem un ieguves laika grafiku, kā arī sapropeļa un gatavās produkcijas raksturojumu un izmantošanas iespējām.
 - 1.6.2. Apraksta derīgo izrakteņu ieguves tehnoloģiju (paņēmienus) un, ja atbilstoši, citus tehnoloģiskos procesus, un salīdzina tos ar pasaules praksē izmantojamām tehnoloģijām. Norāda izmantojamās tehnikas vienības un to skaitu, kā arī plānoto darbu organizāciju, tajā skaitā nosacījumus ūdens piesārņojuma mazināšanai.
 - 1.6.3. Nepieciešamo jaunbūvējamo infrastruktūras objektu un energoresursu raksturojums, pievēršot uzmanību arī tehnoloģiskajiem laukumiem un plānotajiem transportēšanas maršrutiem, nepieciešamajiem būvniecības (piemēram, ceļa seguma izveides / pastiprināšanas vai atjaunošanas nepieciešamība) darbiem un iespējamiem transportlīdzekļu pārvietošanās ierobežojumiem uz koplietošanas ceļiem. Norāda plānoto satiksmes intensitāti uz izvešanas ceļiem.
 - 1.6.4.
 - 1.6.5. Sapropeļa dehidratācijas un gatavās produkcijas uzglabāšanas nosacījumi.
 - 1.6.6. Jānovērtē iespējamā sauszemes teritorijas rekultivācija un izmantošana pēc derīgā izrakteņa ieguves pabeigšanas, pasākumi teritorijas atjaunošanai (ja nepieciešams).
 - 1.6.7. Ieguves procesa plānošana, vadība, uzraudzība un kontrole.
- 1.7. Sniedzot informāciju atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 5.3. punktam, īpaša uzmanība pievēršama emisijām ūdenī, gaisā, trokšņa emisijām (visām savstarpēji saistītajām darbībām) un arī iespējamām smakām saistībā ar sapropeļa ieguves un dehidratācijas procesu. Skaidrojams, kādos procesos un kādas iekārtas attiecīgās emisijas rada. Prognozējamo emisiju apjomu nosaka skaitliskās vērtībās, ņemot vērā iekārtu tehniskajā dokumentācijā vai citos literatūras avotos norādīto (piemēram, attiecībā uz iekārtu skaņas jaudu). Lai noteiktu piesārņojošo vielu emisiju gaisā daudzumu, ievēro normatīvajos aktos par stacionāru piesārņojuma avotu emisijas limita projekta izstrādi⁵ noteiktos paņēmienus (monitorings, inventarizācija vai aprēķins, izmantojot emisiju faktoros). Attiecībā uz atkritumiem norādāmi arī risinājumi to apsaimniekošanai. Attiecībā uz notekūdeņiem norādāmi to rašanās avoti, veidi un daudzums, piesārņojošās vielas notekūdeņos, savākšana, nepieciešamā attīrīšana, novadīšana un, nepieciešamības gadījumā, kvalitātes kontrole.
- 1.8. Sagatavojot informāciju atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 5.4. punktam, vadās no minētā pielikuma 10.punktā sniegtajiem norādījumiem attiecībā uz avāriju risku novērtējumu un ņem tos vērā tik tālu, cik tie attiecas uz Paredzēto darbību.
- 1.9. Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 5.5. un 5.6. punktā noteikto prasību izpildei Birojs precizējošus nosacījumus neizvirza.

⁵ Prasības gaisu piesārņojošo vielu emisiju daudzuma noteikšanai šīs Biroja programmas izdošanas brīdī noteic Ministru kabineta 2013. gada 2. aprīļa noteikumi Nr.182 „Noteikumi par stacionāru piesārņojuma avotu emisijas limita projektu izstrādi”.

2. Vides stāvokļa novērtējums Darbības vietā un tās apkārtnē.

- 2.1. Saskaņā ar Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 6. punktā noteikto (esošā vides stāvokļa novērtējums) Ziņojumā jāietver apraksts, kurā aplūkoti pašreizējā vides stāvokļa attiecīgie aspekti, apsverot arī, kā vides stāvoklis varētu attīstīties Paredzētās darbības neīstenošanas gadījumā (pamatscenārijs). Pamatscenārija novērtējums nav Paredzētās darbības alternatīvu novērtējums (to neaizstāj), bet veids, kā novērtēt, cik lielā mērā iemesls iespējamām negatīvām vai pozitīvām izmaiņām vides stāvoklī būtu tieši Paredzētā darbība.
- 2.2. Atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 7. punktā noteiktajam – esošā vides stāvokļa raksturojumam jāaptver visas Novērtējuma likuma 1.panta 1.punkta legāldefinīcijā „ietekme uz vidi” uzskaitītās vides jomas, īpašu uzmanību pievēršot pamatojumam, - kā un vai Paredzētā darbība tās var ietekmēt. Šādā veidā identificējamās būtiskās ietekmes, noskaidrojot arī, kādi Paredzētās darbības procesi tās rada un kāda var būt to izpausme uz: cilvēku, viņa veselību un drošību, bioloģisko daudzveidību, zemi un augsni, ūdeni, gaisu, klimatu, ainavu, materiālajām vērtībām, kultūras un dabas mantojumu, kā arī Darbības vietas iespējamo pakļautību avāriju vai katastrofu riskiem.
- 2.3. Veicot vides stāvokļa novērtējumu saskaņā ar Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 7.1. – 7.9. punktā noteikto, jāņem vērā arī iepriekšējā Bižas ezera apsaimniekošana un Darbības vietas attālums no īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnēm vai atradnēm un īpaši aizsargājamiem biotopiem, īpašu uzmanību vides stāvokļa novērtējumā pievēršot sekojošiem jautājumiem:
 - 2.3.1. Bižas ezera raksturojums (arī ūdens kvalitātes un zivsaimnieciskais raksturojums), piederība un ezera apsaimniekošanas noteikumu analīze.
 - 2.3.2. Bižas ezeram piegulošās sauszemes teritorijas, kurā paredzēts tehnoloģiskā laukuma un angāra izvietojums, raksturojums; teritorijas pašreizējā izmantošana, tuvākās dzīvojamās un sabiedriskās ēkas, norādot attālumu līdz tām.
 - 2.3.3. Tehnoloģiskā laukuma un angāra izveidei paredzētās un tai piegulošās teritorijas hidroloģisko un hidroģeoloģisko apstākļu raksturojums paredzētās darbības kontekstā, ietverot gruntsūdens līmeņa ieguluma dziļumu un ezera ūdens līmeņa sezonālās svārstības, tajā skaitā teritorijas applūšanas iespējas. Teritorijas dabīgās drenāžas un meliorācijas sistēmu raksturojums kontekstā ar Paredzētās darbības risinājumiem.
 - 2.3.4. Darbības vietas inženierģeoloģisko apstākļu raksturojums (piemēram, paaugstināta ģeoloģiskā riska nogabali, mūsdienu ģeoloģiskie procesi) kontekstā ar Paredzēto darbību.
 - 2.3.5. Dzīvojamās mājas un apdzīvotas teritorijas Darbības vietas un transportēšanas ceļu tuvumā, attālumi līdz tām.
 - 2.3.6. Darbības vietas un apkārtnes dabas novērtējums, ieverot vērtējumu par nozīmīgām dabas vērtībām, īpaši aizsargājamām sugām un to dzīvotnēm, īpaši aizsargājamiem un Eiropas Savienības nozīmes biotopiem un mikroliegumiem Darbības vietā un tās iespējamās ietekmes zonā. Ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējums veicams atbilstoši MK noteikumu Nr. 300 9. punkta ar apakšpunktiem prasībām, novērtējot arī konkrētās teritorijas izveidošanas un aizsardzības mērķus, likumsakarības un mijiedarbības, kas nosaka dabas vērtību pastāvēšanu Natura 2000 teritorijās, faktorus, kas jau pirms Paredzētās darbības īstenošanas iespējami negatīvi tos ietekmē u.c. Sugu un biotopu novērtējumu jāveic attiecīgajā sertifikācijas jomā sertificētiem nozares (sugu un biotopu) ekspertiem un Ziņojumam jāpievieno ekspertu atzinumi.

- 2.3.7. Esošā satiksmes intensitāte transportēšanas maršrutos, ceļu nestspējas raksturojums, satiksmes drošība; esošā gaisa kvalitāte un trokšņa līmenis Darbības vietā un Paredzētās darbības ietekmes zonā.
 - 2.3.8. Informācija par tuvākajām citām rūpnieciska vai piesārņojoša rakstura darbībām, kas rada līdzīgas ietekmes, vai piesārņotām vietām Paredzētās darbības ietekmes zonā. Novērtējums, - vai un kā ietekmes varētu summēties.
- 2.4. Papildus, raksturojot esošo vides stāvokli un Paredzētas darbības raksturlielumus, Ziņojumā sniedzamas arī šādas ziņas:
- 2.4.1. Darbības vietas un tai piegulošo teritoriju īpašuma piederības raksturojums.
 - 2.4.2. Paredzētās darbības atbilstība vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam, nepieciešamie grozījumi tajā.
 - 2.4.3. Meteoroloģisko apstākļu raksturojums kontekstā ar Paredzēto darbību, ietverot derīgā izrakteņa ieguvei un plānoto darbu realizēšanai nelabvēlīgu dabas apstākļu raksturojumu, tajā skaitā sezonalitāti, iegūtā materiāla caursalšanas nepieciešamību u.c.
 - 2.4.4. Tuvākās ūdens ņemšanas vietas un pazemes ūdens atradnes, ūdensapgādes urbumi, to raksturojums un izmantošana, aizsargjoslas.
 - 2.4.5. Vērtējums par Darbības vietas un Paredzētās darbības ietekmes zonas ainavisko un kultūrvēsturisko nozīmīgumu, tuvākajiem kultūras un dabas mantojuma pieminekļiem.
 - 2.4.6. Cita informācija un novērtējums atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 7.1. – 7.9. punktā noteiktajam.

3. Paredzētās darbības iespējamā ietekme uz vidi un tās novērtējums.

- 3.1. Paredzētās darbības un tās iespējamo alternatīvu būtiskās ietekmes uz vidi vērtējamas atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 8.punktā ar apakšpunktiem noteiktajam, ņemot vērā, ka katram no ietekmju veidam jāapsver gan tiešos, gan netiešos, sekundāros, savstarpējos un summāros u.c. ietekmes aspektus (šādu prasību izvirza Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 8.punkts).
- 3.2. Papildus Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 8.punktā ar apakšpunktiem noteiktajam Birojs ietekmju novērtējumam izvirza sekojošas prasības:
- 3.2.1. Ietekmju novērtējumā uzmanība jāpievērš savstarpējām un summārām ietekmēm (ja tādas tiek konstatētas).
 - 3.2.2. Vērtējot ietekmes, ko rada Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 8.1.punktā uzskaitītie darbi, ņemamas vērā arī ar tehnoloģiskā laukuma un angāra būvniecību sagatavošanu saistītās ietekmes, tostarp ietekmes, ko rada apauguma noņemšana, augsnes virskārtas noņemšana, kā arī ietekmes, ko rada papildus nepieciešamo infrastruktūras objektu (piemēram, ceļu) būvniecība vai meliorācijas sistēmu pārkārtošana, arī ārpus Darbības vietas, ja tāda nepieciešama. Novērtējumā (ja aktuāli konkrēto darbību kontekstā) ņem vērā arī iespējamās neērtības vai traucējumus vietējiem iedzīvotājiem un ietekmes uz citām personām piederošiem īpašumiem, kā arī ietekmi uz dabas vērtībām.
 - 3.2.3. Jāsniedz iespējamās ietekmes novērtējums uz teritorijas hidroloģiskajiem un, ja atbilstoši, drenāžas apstākļiem visā iespējamo izmaiņu apgabalā.
 - 3.2.4. Jāsniedz Bižas ezera iespējamās ūdens kvalitātes un zivsaimniecisko resursu izmaiņu novērtējums.

- 3.2.5. Jānovērtē virszemes ūdeņu piesārņojuma iespējamība saistībā ar izvēlētajiem tehnoloģiskajiem risinājumiem, tajā skaitā ar sapropeļa ieguvi saistītā uzduļķojuma izplatības raksturojums Bižas ezerā atkarībā no darbības apjoma, iekārtu veida, jaudas un darbu veikšanas ilguma, kā arī pasākumi uzduļķojuma mazināšanai. Iespējamās ūdens novadīšanas vietas un risinājumi atkārtotā uzduļķojuma nenokļūšanai ezerā no sapropeļa atūdeņošanas.
- 3.2.6. Novērtējuma noteikumu Nr.18 2. pielikuma 8. punkta ar apakšpunktiem izpilde attiecībā uz gaisu piesārņojošo vielu emisiju novērtējumu izpildāma atbilstoši Ministru kabineta 2013. gada 2. aprīļa noteikumos Nr.182 “*Noteikumi par stacionāru piesārņojuma avotu emisijas limita projektu izstrādi*” noteiktajam. Novērtējumam jāaptver gan līdzšinējās ietekmes (fona piesārņojums), gan Paredzētās darbības ietekmes no derīgā izrakteņa ieguves, dehidratācijas, uzglabāšanas, apstrādes (ja tāda paredzēta) un transportēšanas.
- 3.2.7. Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 8. punkta ar apakšpunktiem izpilde attiecībā uz smaku piesārņojuma novērtējumu izpildāma atbilstoši MK Noteikumos Nr. 724 noteiktajam, novērtējot smaku izplatību Darbības vietā un tai piegulošajā teritorijā, īpaši dzīvojamajā zonā. Novērtē visus galvenos smaku avotus, tajā skaitā (ja aktuāli) no palīgprocesiem un saistītajām darbībām. Novērtē smaku izplatību dažādos meteoroloģiskajos apstākļos, tajā skaitā, nelabvēlīgos meteoroloģiskos apstākļos, iespējamo traucējumu būtiskumu, pasākumus smaku samazināšanai un to efektivitāti (nosacījumi ietekmes novēršanas un samazināšanas pasākumu vērtējumam ietverti šīs Biroja programmas IV. nodaļas 6. apakšnodaļā). Lai novērtētu atbilstību smakas mērķlielumam, pie nepieciešamības izmanto piesārņojošo vielu izkliedes aprēķina datorprogrammu un iesniedz izmantotās datorprogrammas ievades datus (elektroniski).
- 3.2.8. Tā kā trokšņa ietekme, jo īpaši derīgā izrakteņa iegūšanas laikā un no iegūtā materiāla transportēšanas un citām darbībām var būt būtiska arī ne vien iedzīvotājiem, ja tuvumā atrodas dzīvojamās mājas vai citi jutīgi objekti, bet arī tuvumā esošajām īpaši aizsargājamām sugām, ja darbība plānota, piemēram, līgzdu tuvumā un / vai līgzdošanas laikā, tad konkrētu darbu veikšana izvērtējama arī šādā aspektā. Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 8.punkta ar apakšpunktiem izpilde attiecībā uz vides trokšņa novērtējumu izpildāma atbilstoši Ministru kabineta 2014.gada 7.janvāra noteikumos Nr.16 „Trokšņa novērtēšana un pārvaldības kārtība” noteiktajam. Lai novērtētu atbilstību vides trokšņa normatīviem, jāizmanto trokšņa izkliedes aprēķina datorprogramma un novērtējumam jāaptver gan ietekmes no derīgā izrakteņa ieguves, gan transportēšanas, gan citām darbībām, ja tādas plānotas. Vērtējot iespējamās ietekmes, summārās ietekmes vērtējumā jāņem vērā arī esošā satiksmes intensitāte un citi nozīmīgi trokšņa avoti, un, kur atbilstoši izsverami risinājumi ietekmju mazināšanai.
- 3.2.9. Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 8.7.punktā noteikto prasību izpildei Birojs precizējošus nosacījumus neizvirza.
- 3.2.10. Paredzētās darbības ietekme, ko tā atsevišķi un summāri ar citām darbībām Paredzētās darbības ietekmes zonā var radīt uz Natura 2000 teritoriju, novērtējuma atbilstoši Novērtējuma likuma 4. prim panta otrajā un trešajā daļā noteiktajam un MK noteikumos Nr.300 paredzētajai kārtībai un prasībām. Novērtējumā ņem vērā gan tiešās, gan netiešās u.c. ietekmes, ko rada sagaidāmās pārmaiņas vidē, tostarp iespējamie trokšņa traucējumi. Jāsniedz ietekmes novērtējums uz īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem, dabas vērtībām, bioloģisko daudzveidību, ekosistēmām kopumā (arī Bižas ezera biocenozēm un hidrobiontiem) un to

atsevišķiem komponentiem. Novērtējumu sagatavo attiecīgajā jomā sertificēti dabas eksperti. Teritorijas novērtēšana dabā veicama atbilstošā sezonā, kas ļauj novērtēt attiecīgās dabas vērtības.

3.2.11. Jānovērtē Paredzētās darbības ietekme uz ainavu, kultūrvēsturisko vidi un rekreācijas resursiem. Ainavas veidošanas pasākumu nepieciešamības, tajā skaitā piedāvāto risinājumu izvērtējums un nosacījumi.

3.2.12. Citi ietekmju aspekti vērtējami atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 8.punktā ar apakšpunktiem noteiktajam, un Birojs papildus prasības šo punktu izpildei neizvirza.

3.3. Sagatavojot Ziņojumu, ņem vērā, ka Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 9.punktā ietvertā prasība pēc būtības ir piebilde, skaidrojot, kā veicams gaisu piesārņojošo vielu emisiju aprēķins un ietekmes uz gaisa kvalitāti novērtējums. Izpildot šo prasību Ziņojuma attiecīgajās nodaļās, kur tiek vērtēta šī Paredzētās darbības ietekme, atsevišķu papildus nodaļu Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 9.punkta izpildei Ziņojumā var neietvert.

3.4. Vērtējot Paredzētās darbības ietekmi atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 10.punktā noteiktajam, Birojs papildus prasības šī punkta izpildei neizvirza.

3.5. Sagatavojams Paredzētās darbības sociāli - ekonomisko aspektu izvērtējums, tostarp ietekmes uz materiālajām vērtībām Paredzētās darbības ietekmes zonā novērtējums, ņemot vērā secinājumus par sagaidāmās ietekmes būtiskumu. Ziņojumā jāietver arī apkopojošs sabiedrības (arī institūciju un pašvaldības) viedokļu un attieksmes vērtējums, tajā skaitā ņemot vērā sabiedrisko apspriešanu rezultātus.

4. Izvēlētās alternatīvas pamatojums, ņemot vērā ietekmes uz vidi salīdzinājumu.

4.1. Novērtējot un salīdzinot Paredzētās darbības alternatīvas atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 11. punktā noteiktajam, norāda kritērijus alternatīvo risinājumu salīdzināšanai; kritērijus izvēlās Ierosinātāja, tomēr tiem galvenokārt jāietver salīdzinājums saistībā ar radīto ietekmi uz vidi. Pamato izvēlēto variantu un izvērtē Paredzētās darbības un tās radītās ietekmes atbilstību normatīvajiem aktiem, kuros ietvertas prasības Paredzētajai Darbībai.

5. Izmantotās novērtēšanas metodes:

5.1. Novērtējot Paredzētās darbības ietekmi, norāda izmantotās prognozēšanas metodes, ja prognozēšanai izmantotas datorprogrammas, jāiesniedz datorprogramas/-u aprēķinu ievades datus.

5.2. Ziņojumā sniedz Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 12. un 13. punktā norādīto informāciju. Papildus Novērtējuma noteikumu Nr.18 2. pielikuma 12. un 13. punktā, kā arī šajā programmā noteiktajam, Birojs citus nosacījumus novērtēšanas paņēmieniem un metodēm nenoteic.

6. Prasības negatīvo ietekmju uz vidi novēršanas, nepieļaušanas vai samazināšanas pasākumu novērtēšanai, Paredzētās darbības limitējošo un ierobežojošo faktoru analīzei:

6.1. Risinājumu veidi un pasākumi (inženiertehniskie, organizatoriskie u.c.), kas paredzēti, lai novērstu, nepieļautu vai mazinātu Paredzētās darbības būtisku nelabvēlīgu ietekmi uz vidi, raksturojami un novērtējami atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2. pielikuma 14. punktā noteiktajam, un tiem jāaptver gan risinājumi teritorijas sagatavošanas un papildus nepieciešamo objektu būvniecības, gan Paredzētās darbības (ekspluatācijas) fāzē (arī

inženiertehniskie un organizatoriskie u.c. pasākumi ārpus Paredzētās darbības teritorijas, ja attiecināms). Ziņojumā novērtē – gan kādā mērā šādi pasākumi novērš, nepieļauj vai samazina ietekmi katram konkrētam ietekmju veidam, gan arī kādas ir paliekošās ietekmes. Novērtē pasākumu efektivitāti un paliekošo ietekmju atbilstību spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

- 6.2. Veic Paredzētās darbības iespējamo ierobežojošo un limitējošo faktoru analīzi (balstoties uz veikto novērtējumu par sagaidāmo ietekmi uz vidi un nepieciešamajiem pasākumiem tās novēršanai, samazināšanai u.c.). Nepieciešamības gadījumā paredz nosacījumus atsevišķu darbību veikšanas ierobežošanai.

7. Prasības monitoringam:

Ziņojumā jāparedz pasākumi vides kvalitātes monitoringam un ietekmju uzraudzībai un novērtēšanai atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 15. punktā noteiktajam. Izvērtējama monitoringa nepieciešamība un paredzami jau iespējami konkrēti nosacījumi metodēm, veikšanas vietām, parametriem, ilgumam un regularitātei.

V. Prasības sabiedriskajai apspriešanai un informācijas publiskošanai:

1. Ziņojumā analizē ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējās sabiedriskās apspriešanas laikā izteiktos komentārus un priekšlikumus, iekļaujot Ziņojumā pārskatu par sabiedrības iesniegtajiem priekšlikumiem un norādot, kā tie ņemti vērā. Nepieciešamības gadījumā Ziņojumā sniedz vērtējumu par plānotajiem risinājumiem problēmsituāciju novēršanai.
2. Prasības Ziņojuma sabiedriskajai apspriešanai nosaka Novērtējuma likums un Novērtējuma noteikumi Nr. 18, tādēļ Birojs atkārtoti minētās prasības neuzskaita, vienlaikus vērš uzmanību, ka sabiedrības līdzdalība un tās veicināšana ir viens no ietekmes uz vidi novērtējuma pamatuzdevumiem, tādēļ Novērtējuma likuma 17. panta sestā daļa noteic, ka ierosinātāja pienākums ir noskaidrot sabiedrības viedokli, veicinot to iedzīvotāju līdzdalību sabiedriskajā apspriešanā, kurus var ietekmēt Paredzētā darbība, vai aptaujājot šos iedzīvotājus.
3. Ierosinātājam jānodrošina Ziņojuma sabiedriskā apspriešana Novērtējuma likuma un Novērtējuma noteikumos Nr. 18 noteiktajā kārtībā.
4. Ziņojuma publiskojamā versijā neiekļauj ierobežotas pieejamības informāciju (piemēram, ierobežotas pieejamības informācija par atsevišķām dabas vērtībām, ja attiecināms), un tās sagatavošanā jāievēro personas datu aizsardzības prasības. Par ierobežotas pieejamības informāciju saistībā ar īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnēm un īpaši aizsargājamo biotopu atrašanās vietām jākonsultējas ar DAP. Ziņojuma publiskojamā pārskatā, kas Ziņojumā iekļaujams saskaņā ar Novērtējuma likuma 17. panta trešo un septīto daļu, fiziskas personas datu apstrāde veicama tādā veidā, lai datus nav iespējams saistīt ar konkrētu datu subjektu bez papildu informācijas izmantošanas (tie pseidonimizējami), vienlaikus Birojā šis pārskats iesniedzams arī bez pseidonimizācijas - veidā, kas ļauj secināt gan to, vai attiecīgais iesniegums vispār bijis saņemts un vērtēts, gan pilnvērtīgi izprast pašu priekšlikumu un to, kā tas ņemts vērā.

Direktors

A.Lukšēvics

2019. gada 28. martā